

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Αναδιάρθρωση και εξέλιξη του κλάδου των “λευκών” οικιακών συσκευών στην Ευρώπη και αντίκτυπος στην απασχόληση, στην αλλαγή του κλίματος και στους καταναλωτές»

(2009/C 100/12)

Στις 17 Ιανουαρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού της, να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Αναδιάρθρωση και εξέλιξη του κλάδου των “λευκών” οικιακών συσκευών στην Ευρώπη και αντίκτυπος στην απασχόληση, στην αλλαγή του κλίματος και στους καταναλωτές».

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 10 Σεπτεμβρίου 2008, με βάση την έκθεση της εισηγήτριας, κ. DARMANIN, και του συνεισηγητή, κ. GIBELLIERI.

Κατά την 448η σύνοδο ολομέλειάς της, της 22ας και 23ης Οκτωβρίου 2008 (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 86 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ισχύς του ευρωπαϊκού κλάδου των οικιακών συσκευών ⁽¹⁾ έγκειται στην ικανότητά του να κατασκευάζει υψηλής ποιότητας και ανθεκτικά προϊόντα· η ισχύς αυτή πρέπει να υποστηριχθεί και να επεκταθεί μέσω κατάλληλης ευρωπαϊκής πολιτικής, η οποία θα βασίζεται σε συνεχείς προσπάθειες και στη βελτίωση της τεχνολογικής καινοτομίας και σε δραστηριότητες διαρκούς εκπαίδευσης για την αύξηση των δεξιοτήτων των υπαλλήλων. Μια τέτοια πολιτική πρέπει να ενισχύσει την ανάπτυξη ενεργειακά αποδοτικών οικιακών συσκευών, με βελτιωμένη δυνατότητα ανακύκλωσης. Ο συνολικός αντίκτυπος στο περιβάλλον, βάσει της ανάλυσης του κύκλου ζωής, θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί.

1.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει σθεναρά ότι η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να έχει άμεσο αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα του κλάδου, κυρίως μέσω της πρότασης παράτασης της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό και την πρόταση για την αναθεώρηση του κανονισμού για το οικολογικό σήμα, με αποτέλεσμα την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών CO₂. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν η απειλή και η τάση μετεγκατάστασης των επιχειρήσεων του κλάδου εκτός Ευρώπης, η απώλεια θέσεων απασχόλησης και ο κίνδυνος μείωσης του ενδιαφέροντος των καταναλωτών.

1.3 Η εποπτεία της αγοράς είναι ύψιστης σημασίας για τη διαφύλαξη του ευρωπαϊκού κλάδου των οικιακών συσκευών, των εργαζομένων στον συγκεκριμένο κλάδο, του ενδιαφέροντος των καταναλωτών και του περιβάλλοντος. Η εποπτεία της αγοράς πρέπει να υλοποιηθεί μέσω της εφαρμογής των ακόλουθων μέτρων:

— διάθεση περισσότερων πόρων από τα κράτη μέλη και την ΕΕ ⁽²⁾ για τον αυστηρότερο έλεγχο της συμμόρφωσης των προϊόντων

⁽¹⁾ Οι οικιακές συσκευές περιλαμβάνουν τα ψυγεία, τα πλυντήρια ρούχων και πιάτων, τους λέβητες, τους θερμομαντήρες και τις κάθε είδους ηλεκτρικές συσκευές που χρησιμοποιούνται στο σπίτι.

⁽²⁾ Το Νέο Κανονιστικό Πλαίσιο (NLF), γνωστό και ως «δέσμη Ayrta», αποτελεί την τελευταία δέσμη μέτρων της «δέσμης μέτρων για τη βελτίωση της νομοθεσίας», που αφορά την εποπτεία της αγοράς, την επισήμανση των προϊόντων και την έγκριση υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 23 Ιουνίου 2008 http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/internal_market_package/index_en.htm

προς τα πρότυπα και τη νομοθεσία της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, ιδίως όσον αφορά τα εισαγόμενα προϊόντα·

— εξάλειψη του αθέμιτου ανταγωνισμού και των πρακτικών ντάμπινγκ. Τα μέτρα κατά του ντάμπινγκ πρέπει να μελετηθούν προσεκτικά ώστε να μην αποβούν αντιπαραγωγικά για τον ευρωπαϊκό κλάδο των οικιακών συσκευών, ενθαρρύνοντας τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων εκτός Ευρώπης ή την αύξηση των εισαγωγών· πρέπει να αφορούν όχι μόνον την πλήρη συσκευή, αλλά και τα εξαρτήματά της·

— αναθεώρηση του συστήματος επισήμανσης ώστε να αντανακλά τις προόδους στην καινοτομία της τεχνολογίας, χωρίς να δημιουργούνται ψευδείς εντυπώσεις περί αλλαγής της αξίας·

— αυστηρότερος έλεγχος για τη μείωση της παραποίησης και των φαινομένων απάτης, δουλίκης απομίμησης/αντιγραφής·

— έλεγχος των σημάτων, ιδίως επί των εισαγόμενων προϊόντων, ώστε να εξακριβώνεται ότι είναι ειλικρινή και όχι παραπλανητικά.

1.4 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι προσαρμογές του συστήματος επισήμανσης είναι ύψιστης σημασίας. Η επισήμανση πρέπει να επικαιροποιείται κάθε φορά που τεχνικά αποδοτικότερες συσκευές επιφέρουν την αναβάθμιση των προτύπων. Το σύστημα πρέπει να είναι δυναμικό, υπό την έννοια ότι τα νέα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά με καλύτερες προδιαγραφές θα υπάγονται σε μια νέα επισήμανση αντί να υποβιβάζεται η αξιολόγηση των συσκευών που είχαν καταταχθεί προηγουμένως. Η αναθεώρηση αυτή πρέπει να συνδέεται με την τεχνολογική καινοτομία, αλλά πρέπει να υπόκειται σε προθεσμία 5 ετών, όπως αναφέρεται στο σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση. Καθοριστική σημασία έχει η συμμετοχή στην εν λόγω διαδικασία αναθεώρησης όλων των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, η Επιτροπή οφείλει να προωθήσει την πραγματική εφαρμογή της νομοθεσίας, μετατρέποντας την επισήμανση σε μια περισσότερο υποχρεωτική ρύθμιση για τους κατασκευαστές, τους εισαγωγείς και τους λιανεμπόρους.

1.4.1 Θα ήταν ωφέλιμο για τη βιωσιμότητα να ασκήσει η ΕΕ επιρροή και σε άλλες χώρες, προκειμένου να υιοθετήσουν τα υψηλά πρότυπα τα οποία υιοθετεί και η ίδια η ΕΕ στην εσωτερική αγορά, επειδή αυτό θα έχει ως δυνητικό αποτέλεσμα την παγκόσμια εξοικονόμηση ενέργειας.

1.5 Ο ευρωπαϊκός κλάδος των οικιακών συσκευών θα μπορούσε να τονωθεί σημαντικά με τη θέσπιση συστημάτων παροχής κινήτρων στο εσωτερικό των κρατών μελών για την ενθάρρυνση της αντικατάστασης των συσκευών με πιο σύγχρονες και ενεργειακά αποδοτικές συσκευές, οι οποίες παράγονται ήδη από τον κλάδο, αλλά δεν έχουν ακόμη αρκετά μεγάλη απήχηση στην αγορά. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε να δρομολογηθεί κατά τρόπο ώστε να διευκολύνει τους λιγότερο εύπορους πολίτες με κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα και να μην εισάγει διακρίσεις. Πρέπει να αντληθούν διδάγματα από τις επιτυχημένες περιπτώσεις στην Ευρώπη και εκτός αυτής.

1.6 Είναι επίσης λογικό να ενισχυθεί η βοήθεια που παρέχεται στους καταναλωτές όσον αφορά τη συντήρηση και τα ανταλλακτικά των οικιακών συσκευών, με διασφάλιση της συνεχούς αναβάθμισης και επικαιροποίησης των δεξιοτήτων των εργαζομένων ώστε να παρέχουν αποδοτικές και αξιόπιστες υπηρεσίες. Αυτό θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση ή/και τη διατήρηση των θέσεων απασχόλησης.

1.7 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η πολιτική της ΕΕ πρέπει να διευκολύνει τη μετάβαση του κλάδου σε πιο καινοτόμα προϊόντα και συναφείς υπηρεσίες, τα οποία έχουν σημασία από στρατηγική άποψη λόγω του αντικτύπου τους στις εκπομπές CO₂ και στην κατανάλωση ενέργειας, όπως οι ηλιακοί συλλέκτες, οι φωτοβολταϊκές μονάδες, οι αντλίες θερμότητας, οι κυψέλες υδρογόνου, οι μονάδες συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας και τα συστήματα κλιματισμού υψηλής απόδοσης. Αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και στην παροχή περισσότερων επιλογών στον καταναλωτή.

1.8 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη διαπίστωση ότι η επιτυχής εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώνονται για την αποτελεσματική αναδιάρθρωση της βιομηχανίας οικιακών συσκευών στην Ευρώπη, ούτως ώστε να καταστεί πιο βιώσιμη, μπορεί να επιτευχθεί και να μεγιστοποιηθεί μόνον μέσω ενός πλήρους και αποτελεσματικού κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2. Ιστορικό

2.1 Η μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων οικιακών συσκευών, όχι μόνον σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και στη Ρωσία, την Τουρκία και την Κίνα, είναι ένα από τα πιο επείγοντα προβλήματα του κλάδου επί του παρόντος. Πράγματι, η μετεγκατάσταση δεν λαμβάνει χώρα μόνον μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, αλλά ολόκληρα τμήματα των οικιακών συσκευών μεταφέρονται σχεδόν στο σύνολό τους από την Ευρώπη στην Κίνα.

2.2 Οι εταιρείες ανακαλύπτουν τώρα τη Ρωσία, όπου ιδρύονται νέες μονάδες κατασκευής πλυντηρίων και ψυγείων και εξαγοράζονται υπάρχουσες εταιρείες του κλάδου των «λευκών συσκευών». Επί του παρόντος κατασκευάζονται στη ρωσική επικράτεια δεκαπέντε έως είκοσι μονάδες «λευκών» συσκευών. Τούτο έχει καθοριστική

σημασία για τη διασφάλιση της διείσδυσης των ευρωπαϊών κατασκευαστών σε αυτήν τη νέα αγορά υψηλού δυναμικού. Θα πρέπει, ωστόσο, να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, στο μέλλον, οι εν λόγω μονάδες δεν θα εξυπηρετούν απλώς τις εθνικές αγορές τους, αλλά θα εξάγουν επίσης την παραγωγή τους στην Ευρώπη, εάν δεν κατορθώσουμε να αντιμετωπίσουμε τα καιρία ζητήματα της ευρωπαϊκής αγοράς.

2.2.1 Για τους ευρωπαίους κατασκευαστές ανοίγονται επίσης δυνατότητες εξαγωγών σε περιοχές όπως η Ασία, η Βόρειος Αφρική και η Μέση Ανατολή, όπου ήδη παρατηρείται μία αύξουσα τάση των εξαγωγών ευρωπαϊκών οικιακών συσκευών. Οι ευρωπαίοι κατασκευαστές μπορούν να εκμεταλλευθούν τις τρέχουσες συνθήκες, όπως την αύξηση της μέσης τάξης στις εν λόγω περιοχές, την καλή φήμη των ευρωπαϊκών προϊόντων κλπ., προκειμένου να διεισδύσουν περαιτέρω στις δυνητικές αυτές αγορές.

2.3 Η ολοένα μεγαλύτερη επέλαση φθηνών και αμφισβητούμενης ποιότητας προϊόντων επιδεινώνει την κρίση στον ευρωπαϊκό κλάδο των «λευκών» συσκευών. Η χαμηλή ποιότητα, σε συνδυασμό με τα διαφορετικά φορολογικά συστήματα, τα πλεονεκτήματά αναφορικά με το κόστος εργασίας και το σχετικά χαμηλό κόστος των μεταφορών, αποτελεί απειλή εναντίον των καταξιωμένων κατασκευαστών της Ευρώπης.

2.4 Είναι προφανές ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να ανταγωνισθεί τους μηνιαίους μισθούς που καταβάλλονται π.χ. στην Κίνα. Ένα ψυγείο ή ένας καταψύκτης που κατασκευάζεται στην Κίνα είναι ακαταμάχητα φθηνός και το ίδιο ισχύει για τα απλά εξαρτήματα, όπως οι κινητήρες ή οι συμπιεστές. Δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, εάν τα ευρωπαϊκά προϊόντα πωλούνται μόνον βάσει της τιμής τους και όχι βάσει ενός ποιοτικού πλεονεκτήματος. Η ισχύς του ευρωπαϊκού κλάδου των οικιακών συσκευών έγκειται στην ικανότητά του να κατασκευάζει προϊόντα υψηλής ποιότητας. Άλλα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα αφορούν τον σχεδιασμό, τις εγγυήσεις, την εξυπηρέτηση, τη συμβατότητα των ανταλλακτικών και την επισκευή. Η ισχύς αυτή μπορεί να υποστηριχθεί και να επεκταθεί μέσω μίας διαρθρωμένης ευρωπαϊκής πολιτικής.

2.5 Τα ευρωπαϊκά εργοστάσια παράγουν ψυγεία και καταψύκτες που υπάγονται στις ενεργειακές κλάσεις A++, A+, A και B. Η πλειονότητα των συσκευών που παράγονται επί του παρόντος υπάγονται στις κλάσεις A+ και A. Οι συσκευές της κλάσης A++ αντιπροσωπεύουν λιγότερο από 4 %.

2.6 Η αγορά ενεργειακά αποδοτικών ψυγείων από τους καταναλωτές παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με το CECED (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Κατασκευαστών Ηλεκτρικών Οικιακών Συσκευών), στα ευρωπαϊκά νοικοκυριά υπάρχουν ακόμη περίπου 188 εκατομμύρια ψυγεία και καταψύκτες ηλικίας άνω των 10 ετών. Οι παλαιές συσκευές (από το 1990) καταναλώνουν περίπου 600 kWh ετησίως, οι συσκευές A+ περίπου 255 kWh ετησίως και οι συσκευές A++ περίπου 182 kWh ετησίως. Σε τρέχουσες τιμές και συνθήκες⁽¹⁾, μια συσκευή A++ πρέπει να λειτουργήσει περίπου 12 έτη, προκειμένου η αγορά να αποβεί συμφέρουσα για τους καταναλωτές.

⁽¹⁾ Συμπεριλαμβανομένης της τιμής της ενέργειας και του κόστους των καυσίμων.

2.7 Πέραν των παλαιών συσκευών, οι ευρωπαίοι κατασκευαστές ανησυχούν ολοένα και περισσότερο για τις δυνητικώς μη ασφαλείς, ενεργειακά μη αποδοτικές και αναξιοπίστεες εισαγωγές από την Τουρκία, την Κορέα και την Κίνα. Οι ανησυχίες αυτές αφορούν ιδίως τις εισαγωγές σε τιμές αγοράς, που πωλούνται γρήγορα στην ευρωπαϊκή αγορά.

2.7.1 Ως εκ τούτου, οι ενεργειακές ανάγκες των νοικοκυριών αντιπροσωπεύουν το 25 % της συνολικής ζήτησης ενέργειας στην ΕΕ, η δε κατανάλωση οικιακών συσκευών που χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια καταγράφει την εντονότερη αύξηση των τελευταίων ετών, εξαιτίας της εμφάνισης νέων συσκευών και προϊόντων.

2.8 Η χρήση υλικών καλύτερης ποιότητας για τον μαγνητικό πυρήνα, σε συνδυασμό με τη βελτιστοποίηση του σχεδιασμού βάσει των νέων χαρακτηριστικών των υλικών θα μπορούσε να αυξήσει έως και 15 % την αποδοτικότητα των ηλεκτρικών κινητήρων σε οικιακές συσκευές, συμβάλλοντας σημαντικά στην εξοικονόμηση της οικιακής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

2.9 Μια άλλη εξέλιξη που πρέπει να υποστηριχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφορά την ανάπτυξη οικιακών συσκευών κατάλληλων για συντήρηση και ανακύκλωση. Πρέπει να επισημανθεί ότι οι ευρωπαίοι κατασκευαστές κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες στον συγκεκριμένο τομέα και μείωσαν δραστικά την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και νερού των μεγάλων συσκευών. Ωστόσο, ένα ολοένα και μεγαλύτερο φάσμα πρώτων υλών κατέστη έκτοτε κρίσιμης σημασίας, όσον αφορά όχι μόνον το περιβάλλον, αλλά και το κόστος. Αυτό ισχύει για τον χάλυβα, το πλαστικό, το νικέλιο, το χρώμιο, τον χαλκό κλπ. Οι τιμές των εν λόγω πρώτων υλών και των υποπροϊόντων του πετρελαίου αυξάνονται. Όσοι μπορούν να μειώσουν την ποσότητα των υλών αυτών στα προϊόντα αποκτούν σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι δυνατότητες της νανοτεχνολογίας στον κλάδο των οικιακών συσκευών, όπως επίσης οι δυνατότητες που προσφέρει η ανάλυση του κύκλου ζωής (LCA) για τη βελτίωση και την αξιολόγηση της σωστής επιλογής υλικών, έχουν διερευνηθεί κάθε άλλο παρά επαρκώς για να εξασφαλιστεί τέτοιο πλεονέκτημα.

2.9.1 Μεταξύ των σημερινών μελημάτων συγκαταλέγεται το γεγονός ότι, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), στην πραγματικότητα δεν επιστρέφεται στους κατασκευαστές όλο το ανακυκλούμενο υλικό, αν και οι τελευταίοι οφείλουν να καταβάλουν το κόστος της ανακύκλωσης.

2.10 Όσον αφορά την προώθηση της έρευνας, η προαγωγή της σμίκρυνσης εξαρτημάτων όπως οι κινητήρες, τα ψυγεία, οι συμπιεστές κλπ., πρέπει να είναι ο στόχος μιας χρηματοδοτούμενης από την Επιτροπή πολιτικής στον τομέα της έρευνας. Από την άποψη αυτή, η ανάπτυξη οικιακών συσκευών με ελάχιστη χρήση υλικών σημαίνει ανάπτυξη συσκευών περισσότερο κατάλληλων για ανακύκλωση. Η οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ του Μαΐου του 2005, με την απαίτησή της για οικολογικό σχεδιασμό των συσκευών που χρησιμοποιούν ενέργεια, είναι μια σημαντική αφετηρία στην προκειμένη

περίπτωση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν χρειάζεται να επινοήσει εκ νέου τα εργαλεία της πολιτικής της, αλλά να στοχοθετήσει τα εργαλεία που είναι ήδη διαθέσιμα. Το ίδιο ισχύει και για την υφιστάμενη επισημάνση ενεργειακής απόδοσης και κατανάλωσης. Ενόψει της επιδείνωσης της ενεργειακής κρίσης και του περιορισμού των πρώτων υλών, η Επιτροπή πρέπει να συμπληρώσει την εν λόγω επισημάνση με υποχρεωτική ρύθμιση για τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά. Μόνον όσοι κατασκευάζουν προϊόντα υψηλής ποιότητας πρέπει να δικαιούνται να πωλούν οικιακές συσκευές στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά στο μέλλον: αυτό θα είναι το σκεπτικό μιας νομοθεσίας που θα υποχρεώνει τις εταιρείες να κατασκευάζουν υψηλής ποιότητας και μακρόβιες οικιακές συσκευές.

2.11 Είναι επίσης λογικό να απαιτηθεί, μέσω οδηγίας, από τους κατασκευαστές και τους εμπόρους λιανικής πώλησης να παράγουν και να πωλούν επισκευάσιμες οικιακές συσκευές, διατηρώντας ανταλλακτικά για τις επισκευές, και να παρέχουν εξυπηρέτηση στους πελάτες τους. Οι ευρωπαίοι καταναλωτές αναμένουν τέτοια εξυπηρέτηση και, παρέχοντάς την, οι ευρωπαίοι κατασκευαστές και λιανέμποροι μπορούν να διαχωρίζονται από τους κατασκευαστές χαμηλού κόστους, των οποίων τα προϊόντα δεν είναι δυνατόν να επισκευασθούν, αλλά απλώς πετούνται και αντικαθίστανται με καινούρια. Κάτι τέτοιο δεν είναι σύμφωνο προς μια στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης.

2.11.1 Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΟΚΕ αναμένει με ενδιαφέρον τη συνέχεια της συζήτησης επί του σχεδίου δράσης⁽¹⁾ της Επιτροπής για τη «Βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και τη βιώσιμη βιομηχανική πολιτική».

2.12 Ο κλάδος των οικιακών συσκευών στην Ευρώπη εξακολουθεί να απασχολεί περίπου 200 000 εργαζομένους. Ο κλάδος βρίσκεται σε παρακμή εδώ και πολλά χρόνια. Την τελευταία εικοσαετία χάθηκαν στη Δυτική Ευρώπη περίπου 57 000 θέσεις εργασίας. Ο κλάδος των οικιακών συσκευών κατέρρευσε στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη μετά το τέλος του παλαιού πολιτικού συστήματος και έκτοτε έχουν δημιουργηθεί μόνον 20 000 περίπου νέες θέσεις εργασίας.

2.13 Οι τομείς του κλάδου των οικιακών συσκευών που επλήγησαν περισσότερο από τις μετεγκαταστάσεις σε χώρες εκτός Ευρώπης (Ρωσία, Κίνα, Τουρκία) είναι οι τομείς των κλιματιστικών και των μικρών συσκευών. Τα ευρωπαϊκά εργοστάσια κατασκευής ψυγείων/καταψυκτών εξακολουθούν να απασχολούν περίπου 23 000 άτομα.

2.14 Η αναδιάρθρωση του ευρωπαϊκού κλάδου των οικιακών συσκευών θα συνεχισθεί τα επόμενα έτη. Το εύρος της δεν θα εξαρτηθεί μόνον από τις εξελίξεις της αγοράς και της τεχνολογίας, αλλά και από τις πολιτικές αποφάσεις και τα νομοθετικά μέτρα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Η ευρωπαϊκή πολιτική πρέπει να δώσει λύσεις σε τέσσερα προβλήματα:

(¹) COM(2008) 397 τελικό (16.07.2008).

3.1.1 Πώς μπορεί να διασφαλισθεί ότι ο κλάδος δεν θα χαθεί προς όφελος χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχει σαφής τάση μετεγκατάστασης του κλάδου, οπότε θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η προβλεπόμενη και πραγματική απειλή απώλειας του εν λόγω κλάδου προς όφελος χωρών εκτός της ΕΕ.

3.1.2 Πώς πρέπει να διαμορφωθεί η διαρθρωτική αλλαγή στην Ευρώπη ώστε να διασφαλισθεί ότι οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης δεν θα απολέσουν την επιστημονική και τεχνική παραγωγή τους, την τεχνογνωσία τους και τις χάρη σε αυτές υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης, επιτρέποντας στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης να σταθεροποιήσουν στο μέλλον τον αναδυόμενο κλάδο των οικιακών συσκευών.

3.1.3 Πώς μπορεί να δοθεί μια οικονομικά λογική απάντηση στην επέλαση των ασιατικών εισαγωγών συσκευών, οι οποίες είναι φθηνότερες από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, αλλά κατώτερης ποιότητας ή δεν συμμορφώνονται με τα πρότυπα της εσωτερικής αγοράς.

3.1.4 Πώς μπορεί να διασφαλισθεί ότι τα επιτεύγματα των μακρόβιων συσκευών θα αποδώσουν καρπούς στους κόλπους της εσωτερικής αγοράς αυξάνοντας τη ζήτηση για τέτοιου είδους αγαθά και ότι θα συνεχισθούν οι επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη συσκευών, οι οποίες έχουν μικρότερο αντίκτυπο στην αλλαγή του κλίματος και τη βιωσιμότητα.

3.2 Ο κλάδος

3.2.1 Ο συγκεκριμένος κλάδος είναι ένας προηγμένος βιομηχανικός κλάδος, από την άποψη των επιτευγμάτων στην έρευνα και ανάπτυξη για την ενεργειακή απόδοση. Οι εθελοντικές συμφωνίες υπήρξαν μέχρι στιγμής αποτελεσματικές και τηρούνται από τον κλάδο.

3.2.2 Δυστυχώς, αποθαρρυντικός παράγοντας είναι το γεγονός ότι ο κλάδος απαιτεί να καταστεί η ευρωπαϊκή πολιτική αυστηρότερη, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι προσπάθειες που καταβάλλονται στον κλάδο θα αποδώσουν πράγματι καρπούς. Πέρυσι, ο κλάδος αποφάσισε να μην ανανεώσει τις εθελοντικές συμφωνίες, οι οποίες αποδείχθηκαν τόσο επιτυχημένες στο παρελθόν.

3.2.3 Στην παρούσα χρονική στιγμή, η εποπτεία της αγοράς είναι ύψιστης σημασίας. Πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο διενέργειας αυστηρότερων ελέγχων προκειμένου να διασφαλισθεί ότι κάθε προϊόν που διατίθεται στην αγορά είναι πραγματικά του επιπέδου και της ποιότητας που υπόσχεται, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπο του στην αλλαγή του κλίματος.

3.2.4 Απαιτείται μεγαλύτερη στήριξη από τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα εξαιρετικά αποδοτικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά αγοράζονται πράγματι από τους καταναλωτές. Τα προϊόντα A++ εξακολουθούν να θεωρούνται υπερβολικά

ακριβά και η απόδοση της επένδυσης σε αυτά μη βιώσιμη, με αποτέλεσμα η αγορά να εξακολουθεί να προτιμά κυρίως συσκευές A+. Τα κίνητρα ενδέχεται να ποικίλλουν και υπάρχουν ήδη ορισμένες περιπτώσεις στα κράτη μέλη και εκτός Ευρώπης, οι οποίες μπορούν να προσδιορισθούν ως ορθές πρακτικές (1).

3.2.5 Η στήριξη από τα κράτη μέλη και ο θεμιτός ανταγωνισμός πρέπει να συμβαδίζουν με την ταχύτητα της τεχνολογικής καινοτομίας στον συγκεκριμένο κλάδο σε επίπεδο κρατών μελών καθώς και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.2.6 Οι έμποροι λιανικής πώλησης αποτελούν σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα εφοδιασμού. Οι ευρωπαίοι έμποροι λιανικής πώλησης οφείλουν να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση των διάφορων επιπτώσεων που έχει η εισαγωγή και πώληση προϊόντων στη εσωτερική αγορά. Επιπλέον, οι στόχοι και οι προσπάθειες του κλάδου θα καταστούν μάταιοι, εάν ο κλάδος λιανικής πώλησης εξακολουθήσει να εισάγει και να πωλεί προϊόντα τα οποία δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα και τα οποία δεν είναι ούτε ασφαλή ούτε ανθεκτικά. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι υπάρχουν ακόμα μεγάλα περιθώρια εκπαίδευσης του τομέα λιανικής πώλησης, με σκοπό την ευαισθητοποίησή του, τόσο σε θέματα που άπτονται του κλάδου των οικιακών συσκευών στην εσωτερική αγορά, όσο και σε σχέση με το ζήτημα της βιωσιμότητας αυτού του είδους των συσκευών.

3.3 Η κοινωνική πτυχή

3.3.1 Είναι αληθές ότι χάνονται θέσεις εργασίας καθώς ο κλάδος μετεγκαθίσταται αλλού. Έτσι, δημιουργείται ένας αριθμός ανθρώπων με δεξιότητες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν, εκτός εάν μετεγκατασταθεί και ο εργαζόμενος. Η αναδιάρθρωση του κλάδου είναι ύψιστης σημασίας προκειμένου να διασφαλισθεί ότι δεν θα χαθούν θέσεις απασχόλησης και ότι ο συγκεκριμένος κλάδος θα παραμείνει ελκυστικός για τους πιο αξιολογούς εργαζομένους.

3.3.2 Ένας τομέας ο οποίος πρέπει να ληφθεί δεόντως υπόψη είναι η εξυπηρέτηση, με ιδιαίτερη προσοχή στην επισκευή των συσκευών. Ο τομέας της επισκευής πρέπει να παραμείνει ανθηρός μέσω της διασφάλισης ότι οι συσκευές υψηλής ποιότητας μπορούν πράγματι να επισκευασθούν, καθώς και ότι υπάρχει πράγματι διαθεσιμότητα εξαρτημάτων, ώστε να είναι εφικτή η επισκευή.

3.3.3 Ταυτόχρονα, μια κοινή πολιτική της ΕΕ και των κρατών μελών θα πρέπει να στηρίξει τη μετάβαση του κλάδου στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Η διαδικασία αυτή πρέπει να υποστηριχθεί με έναν καλά διαρθρωμένο κοινωνικό διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό, εθνικό και εταιρικό επίπεδο. Εργασιακές σχέσεις ευρωπαϊκής ποιότητας πρέπει να διασφαλιστούν επίσης στις νέες εγκαταστάσεις παραγωγής που βρίσκονται στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ.

(1) **Ιταλία:** Το 20% του κόστους των ψυγείων και καταψυκτών κλάσης A+ και A++, με ανώτατο όριο τα 200 EUR, εκπίπτει από τον φόρο ατομικού εισοδήματος.

Ισπανία: Καθεστώς απαλλαγής. Το 2008, οι καταναλωτές που αγόρασαν ενεργειακά αποδοτικά προϊόντα θα είναι επιλέξιμοι για επιδοτήσεις ύψους 50-125 EUR, ανάλογα με τον τύπο της συσκευής που αγόρασαν.

Βραζιλία: Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Βραζιλίας σκοπεύει να δρομολογήσει ένα πρόγραμμα για την επιδότηση της αγοράς 10 εκατομμυρίων ψυγείων εκ μέρους πολιτών με χαμηλό εισόδημα. Οι καταναλωτές πρέπει να παραδώσουν το παλιό ψυγείο τους, το οποίο συνήθως καταναλώνει περισσότερη ενέργεια, προκειμένου να αποκτήσουν τις πιστώσεις για την αγορά ενός νέου και πιο οικονομικού ψυγείου.

3.3.4 Ο αποτελεσματικός και διαρκής διαρθρωμένος κοινωνικός διάλογος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνδυασμό με την εποπτεία της αγοράς και την επιβολή των προτύπων σε ολόκληρη την Ευρώπη, συγκαταλέγονται στους βασικούς παράγοντες που θα διασφαλίσουν την απώλεια λιγότερων θέσεων εργασίας.

3.4 Οι καταναλωτές

3.4.1 Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν τη διαβεβαίωση ότι αγοράζουν προϊόντα καλής ποιότητας και υψηλών επιδόσεων, τα οποία είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης, και, ως εκ τούτου, πρέπει να διατίθενται στον καταναλωτή ποιοτικές πληροφορίες με απλό, ειλικρινή και αποτελεσματικό τρόπο.

3.4.2 Το καθεστώς επισήμανσης πρέπει να είναι πιο δυναμικό και να περιλαμβάνει ένα σύστημα που θα εξελίσσεται και επικαιροποιείται με την καινοτομία στο εσωτερικό του κλάδου. Επιπλέον, οι επισημάνσεις πρέπει να αναφέρουν επακριβώς τα πρότυπα που ισχύουν για τις συσκευές, και επομένως, οι έλεγχοι να είναι αυστηρότεροι και πιο ακριβείς.

3.4.3 Η εποπτεία της αγοράς έχει μεγάλη σημασία στα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι συσκευές εκπληρώνουν τις υποσχέσεις των κατασκευαστών τους και ότι οι καταναλωτές αποκτούν αυτό ακριβώς το προϊόν για το οποίο πλήρωσαν.

3.4.4 Αξιοσημείωτος είναι ο αρνητικός αντίκτυπος που ενδέχεται να έχει για το περιβάλλον η αγορά νέων οικιακών συσκευών, στην περίπτωση που οι καταναλωτές διατηρήσουν τις παλιές συσκευές παράλληλα με τις νέες, δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο το φαινόμενο της υποτροπής.

3.4.5 Οι ανεξάρτητες δοκιμές των καταναλωτών αποτελούν την καλύτερη προώθηση αποτελεσματικών και αποδοτικών οικιακών συσκευών. Μέσω τέτοιου είδους δοκιμών θα διασφαλισθεί η συνολική ποιότητα και η συμμόρφωση με τα πρότυπα μίας συσκευής, η οποία θα εκπληρώνει καταλλήλως τη βασική λειτουργία του προϊόντος.

3.5 Το περιβάλλον

3.5.1 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι και αυτός ο κλάδος μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην προστασία του περιβάλλοντος, στη μείωση των εκπομπών CO₂ και στον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος. Από την άποψη αυτή, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη θέση που διατύπωσε στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της για τις οικολογικές μεθόδους παραγωγής⁽¹⁾, στην οποία τονίζει την ευκαιρία που ανοίγεται για την ανάπτυξη μιας οικολογικής αγοράς στην εσωτερική αγορά, καθώς και τις ιδιαιτερότητες που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την επισήμανση και τον κύκλο ζωής των προϊόντων.

3.5.2 Μια προθεσμία περίπου 5 ετών πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα αγαθά που βρίσκονται σε επίπεδο κατώτερο του «ορθού προτύπου» προκειμένου να ευθυγραμμισθούν με το επιθυμητό πρότυπο. Τα ψυγεία παραδείγματος χάρη, τα οποία δεν πληρούν ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να μην διατίθενται πλέον στην ευρωπαϊκή αγορά. Αυτό είναι σύμφωνο με το σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 24 Οκτωβρίου 2006 («Δεν θα επιτρέπεται να κυκλοφορούν στην αγορά τα προϊόντα που δεν ανταποκρίνονται στις ελάχιστες συμφωνημένες απαιτήσεις»). Οι προτάσεις αυτές συμφωνούν επίσης με την οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό και τον κανονισμό για το οικολογικό σήμα.

3.5.3 Ιδιαίτερη σημασία θα έχουν, επιπλέον, τόσο η εφαρμογή της νομοθεσίας για τον οικολογικό σχεδιασμό το συντομότερο δυνατόν σε όλες τις μεγάλες συσκευές όσο και η αναθεώρηση της νομοθεσίας για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η ταχεία ανάπτυξη υπεραποδοτικών προϊόντων· βάσει ενός τέτοιου νομοθετικού πλαισίου, θα υποχρεωθούν οι εταιρείες να κατασκευάζουν υψηλής ποιότητας και ανθεκτικές οικιακές συσκευές.

3.5.4 Όσον αφορά την υφιστάμενη πολιτική της ΕΕ στον χώρο της ενέργειας και έχοντας υπόψη ότι ο μηχανισμός επισήμανσης δεν επαρκεί αυτός καθ'εαυτόν για την εκπλήρωση των ενεργειακών στόχων που έχει θέσει η ΕΕ, η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να εξετάσει νέα νομοθετικά μέτρα για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ (ΕΕ C 224 της 30.8.2008, σ. 1), εισηγήτρια: η κ. DARMANIN.